

Rahanpesulain mukainen Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvojakohtainen riskiarvio – julkinen yhteenveto

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017, rahanpesulaki) mukaan toimivaltaisen valvontaviranomaisen on laadittava riskiarvio siitä, millaisia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä sen valvonnan piiriin kuuluvilla ilmoitusvelvollisilla on. Riskiarvion yhteenveto pitää julkaista.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on uudistanut valvojakohtaisen riskiarvionsa loppuvuonna 2022. Riskiarvio laadittiin ensimmäisen kerran vuonna 2015, jonka jälkeen riskiarviota on päivitetty säännöllisesti.

Aluehallintoviraston uudistettu riskiarvio koostuu kultakin toimialalta erikseen laaditusta alakohteisesta riskiarviosta.

Laatimiensa riskiarvioiden perusteella aluehallintovirasto on arvioinut valvomiensa toimialojen kokonaisriskitason seuraavasti (asteikko 1–4)¹:

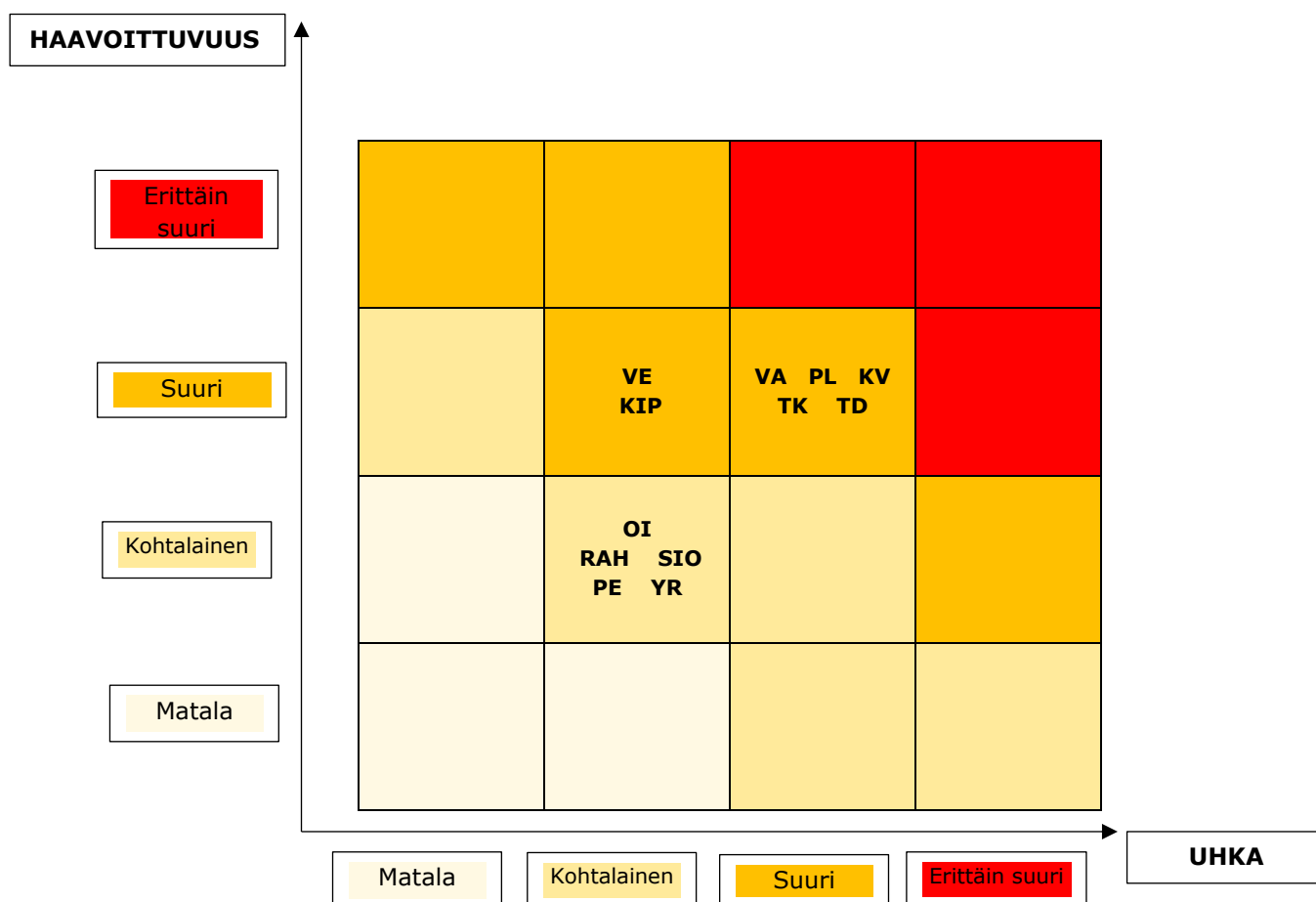
Toimiala	Riskitaso	Lukumäärä
Tavarakauppiat (TK)	3	50
Panttilainauslaitokset (PL)	3	13
Taidekauppiat (TD)	3	62
Kiinteistövälitysliikkeet (KV)	3	1629
Valuutanvaihto (VA)	3	13
Kirjanpitäjät (KIP)	3	2503
Rahoituspalvelut (RAH)	2	60
Veroneuvojat (VE)	2	30
Oikeudelliset palvelut (OI)	2	164
Perintätoimistot (PE)	2	85
Yrityspalvelut (YR)	2	256
Sijoituspalvelujen oheispalvelut (SIO)	2	12

Yllä olevassa taulukossa toimialat on järjestetty riskisimmästä toimialasta vähäriskisimpään. Kokonaisriskitason arvioinnissa on otettu huomioon kullakin toimialalla tunnistetut uhat ja haavoittuvuudet sekä riskejä vähentävät tekijät.

¹ Asteikkoa sovelletaan seuraavasti: 1= vähäinen riski, 2= kohtalaisesti merkittävä riski, 3 = merkittävä riski, 4 = erittäin merkittävä riski.

YHTEENVETO

Toimialoittain tunnistetut uhkat ja haavoittuvuudet sijoittuvat riskitason arviointimatriisissa seuraavasti:

Yksi merkittävimmistä riskeistä eri toimialoilla on ilmoitusvelvollisten *puutteellinen tietämys rahanpesulain velvoitteista* sekä suoranainen *välinpitämättömyys lain velvoitteita kohtaan*. Aluehallintoviraston havaintojen mukaan ilmoituksia epäilyttävistä liiketoimista tehdään vähän ja kynnys ilmoituksen tekemiselle on usein korkea.

Vaikka *käteisen käyttö* on jatkuvasti vähentynyt, käteistä pidetään edelleen yhtenä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen keskeisenä välineenä sen heikon jäljitettävyyden ja anonymiteetin vuoksi. Aluehallintoviraston valvomista toimialoista käteisen käyttö näkyy erityisesti tavarakaupassa ja valuutanvaihtotoiminnassa, mikä on merkittävästi vaikuttanut alojen kokonaisriskitason arviointiin. Lisäksi tavarakauppatoiminnassa *helposti rahaksi muutettavat tuotteet*, kuten kulta ja jalokivet, tekevät toimialan houkuttelevaksi rikollisille.

Monelle suuririskiseksi arvioidulle toimialalle yhteistä on liiketoimien *satunnaisuus tai kertaluontoisuus*, jonka vuoksi asiakkaan tunteminen on pinnallisempaa kuin pitkäaikaisissa asiakassuhteissa. Tämä korostaakin huolellisuuden tärkeyttä asiakkaan tuntemistoimenpiteissä.

Kirjanpito-sektori poikkeaa muista suuririskisiksi arvioiduista toimialoista. Kirjanpitäjien asiakassuhteet ovat tyypillisesti pitkäaikaisia. Toimintansa luonteen vuoksi kirjanpitäjät

YHTEENVETO

myös tuntevat asiakkaansa toiminnan lähtökohtaisesti erinomaisesti. Alaan kohdistuu kuitenkin merkittäviä haavoittuvuuksia, esimerkiksi alan sisällä vaihteleva tietotaso rahanpesulain velvoitteista ja niistä toimialoista, joilla kirjanpitoasiakkaat toimivat. Lisäksi *valvontaviranomaisen resurssit ovat vähäiset* sektorin kokoon verrattuna.

Aluehallintoviraston valvomien ilmoitusvelvollisten määrä suhteessa käytössä oleviin valvontaresursseihin on merkittävä haavoittuvuus. Toinen merkittävä haavoittuvuus on *tullikinnanvarainen ja epäselvä lainsäädäntö*, joka koskee muun muassa lain soveltamisalaa ja asiakkaan määritelmän puuttumista. Lain soveltamisala on koettu epäselväksi erityisesti niillä toimialoilla, joissa lain soveltamisalan piiriin kuuluminen on kytketty yksittäisen liiketoimen suorittamiseen.